

Co se chystá na září 2010 na SEVERu
(Středisku ekologické výchovy a etiky Rýchory - SEVER)
(s výhledem na říjen)

Česká republika:

Hlavní aktualita: V projektu Putování prostorem a časem se uskuteční vzdělávání žáků v základech fotografování. Pro pedagogy je připravena terénní exkurze o geologické minulosti podkrkonošské jezerní pánve.

Projekty zaměřené na práci s žáky a studenty

Týden pro udržitelný život - vzdělávací pobytový program pro žáky ZŠ a SŠ

SEVER realizuje **36 měsíční projekt** zaměřený na **zkvalitňování environmentálních pobytových programů** pro žáky základních a středních škol. Součástí projektu je např. **vytvoření metodiky** pro evaluaci pobytových programů, vytvoření interaktivního webu či vytvoření metodické příručky. Důležitým faktorem je spolupráce s různými školami, odborníky na evaluaci a dalšími organizacemi zabývajícími se environmentálními pobytovými programy (např.: sdruženými na www.ekopobyty.cz). Projekt je financován v rámci ESF – Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Bližší informace: Ing. Jaromír Kvasnička, 739203205, mirek.kvasnicka@ekologickavychova.cz

Projekt Putování prostorem a časem

V září se projekt opěří rozběhne na všech zapojených školách. V září proběhne program zaměřený na základy focení. Školám bude představen harmonogram projektu. 6. 10. se uskuteční 1. vzájemné setkání všech zapojených škol. Setkání bude probíhat v Horním Maršově, žáci si navzájem představí části své práce a poté absolvují výukový program „Co si pamatuje krajina“. Během podzimu vznikne web projektu, na kterém si žáci i učitelé budou moci vyzkoušet e-learning, zaměřený na region Krkonoš a Kutnohorska.

Cílem tohoto projektu je vytvořit praktické výukové programy zaměřené na dokumentaci environmentálního a společenského rozvoje oblastí, ve kterých žáci a pedagogové žijí, a realizovat tyto výukové programy na 16 školách v regionech Krkonoše a Kutnohorsko.

Na těchto školách budou do vyučování zapojeny aktivity zaměřené na poznávání vývoje krajiny a aktivity k posílení vztahu žáků k místu, kde žijí. V rámci environmentálního vzdělávání budou využity

moderní komunikační a informační technologie. Předpokládáme, že do projektu bude zapojeno 400 žáků a 30 pedagogů ZŠ a nižších ročníků víceletých gymnázií. Projekt začal v listopadu 2009 a potrvá do ledna 2012. Do Projektu jsou zapojeny tyto školy z Krkonoš a Podkrkonoší: ZŠ Horní Maršov, ZŠ Strž Dvůr Králové nad Labem, ZŠ Žacléř, ZŠ Úpice – Lány.

SIEU - Schools for Intelligent Energy Use – Školy pro inteligentní využívání energie

Během léta si žáci i učitelé užívali prázdniny, naplno se projekt opět rozběhne na podzim. Projektu se mohou za Českou republiku zúčastnit ještě 4 SOŠ. V tuto chvíli jsou přihlášeny Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola Jičín a Střední odborné učiliště plynárenské, Pardubice. V září proběhne natáčení se zadavatelem projektu. Výsledné video by mělo pomoci studentům k řešení problému vytápění kostela Církve československé husitské. Žáci budou navrhnout nejefektivnější řešení vytápění pro tento kostel v Úpici. Během školního roku bude SEVER zprostředkovávat komunikaci se zadavatelem a s odborníky v energetice. Závěrečná konference projektu se bude konat v květnu 2011, kde žáci představí výstupy své práce.

Další schůzka všech zapojených partnerů proběhne v říjnu v Maďarsku.

Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory – SEVER Horní Maršov se stalo partnerem mezinárodního projektu „Školy pro inteligentní využívání energie“ – SIEU. V rámci projektu, do něhož je zapojeno 11 partnerů a 90 středních odborných škol z 9 zemí Evropské unie, budou studenti řešit aktuální a skutečné zadání týkající se úspor energie a využívání obnovitelných zdrojů energie. Studenti středních odborných škol za podpory odborných konzultantů hledají řešení energetických problémů v praxi. Na projektu pracovalo v minulém kole 6 středních odborných škol z Královéhradeckého, Libereckého a Pardubického kraje: Lesnická akademie Trutnov, OA a Hotelová škola Turnov, Střední odborná škola veřejnoprávní a sociální Stěžery, VOŠ a SOŠ Nový Bydžov, Střední odborná škola elektrotechnická a strojní a střední odborné učiliště Pardubice, SOŠ a SOU Hradební Hradec Králové. V rámci projektu vyšla metodická publikace. Projekt je podpořen Evropskou komisí, SEVER je partnerem. Bližší informace: Ing. Eliška Knížková, 739 203 205, eliska.knizkova@ekologickavychova.cz, www.sieu.info

Carbon Detectives Europe – Uhlíkové detektivové

V rámci projektu **Carbon Detectives Europe** nadále pokračují přípravné práce související se spuštěním projektových stránek www.carbondetectiveseurope.org, včetně jejich české verze. Hlavní pozornost se momentálně soustředí na finalizaci kalkulátoru uhlíkové stopy, na akční plán či přípravu metodického textu, který bude pedagogy projektem a jeho výukovými možnostmi provázet. Zahájení mezinárodní školní soutěže, které bylo původně plánováno na začátek školního roku 2010/2011, bude s ohledem na složitost projektu o několik týdnů posunuto. Středisko SEVER bude školy o zahájení soutěže včas informovat.

Hlavním cílem tříletého mezinárodního projektu je začlenění hlavních zásad udržitelného rozvoje do výuky žáků ve věku 8-14 let. Projekt si klade za cíl žáky inspirovat ke snižování uhlíkové stopy jejich školy a současně bude zvyšovat jejich povědomí o klimatických změnách, možnostech využívání inteligentní energie a důležitosti šetrného nakládání s energiemi.

Bližší informace: Dita Gollová, 739 454 755, dita.gollova@ekologickavychova.cz

Projekty zaměřené na vzdělávání pedagogů

SEVER zajišťuje jeden ze 7 paralelních běhů Specializačního studia pro školní koordinátory EVVO,

studium pro pedagogy z regionu **NUTS II Severovýchod** (Královéhradecký, Liberecký a Pardubický kraj). Všechny 26 přijatých pedagogů absolvuje **250 vyučovacích hodin**. Studium bude ukončeno v říjnu 2011 zkouškou a obhajobou závěrečné práce. Studium se koná v rámci projektu Specializované činnosti v EV resp. Nastavení a ověření podmínek pro vzdělávání k výkonu specializované činnosti v oblasti environmentální výchovy

podpořeného ESF v rámci Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost, jehož příjemcem je SSEV Pavučina a SEVER zajišťuje toto studium dodavatelsky.

Bližší informace: Dr. Hana Kulichová, 739203204, hana.kulichova@ekologickavychova.cz

SEVER školám, školy sobě – vzdělávání pro udržitelný život na školách

SEVER je hlavním koordinátorem projektu zaměřeného na podporu vzdělávání pedagogů a dalších ped. pracovníků úplných i neúplných ZŠ a SŠ v 9 krajích.: Proběhly konzultační návštěvy na školách, které mají zájem o vzdělávání svých pedagogických týmů (ke spolupráci se přihlásilo zatím 8 škol – 3 z Ústeckého kraje, 1 z Libereckého, 2 z Královéhradeckého, 2 z Pardubického kraje), jednání s dodavatelem, vybraným na základě výběr. řízení, k zajištění vzdělávacích akcí pro moravské kraje (SEV Lipka, Brno).

V rámci tohoto projektu proběhne **23. 9.** terénní exkurze pro pedagogy 2. stupně a SŠ **Po stopách dávného života aneb cesta do pravěku** (poznání vyhynulých fosilních živočichů a rostlin z různých geologických útvarů východních Čech, dno křídového moře, fauna podkrkonošské jezerní pánve mladších prvohor, práce s geolog.kladívkem). Odjezd a návrat: Hradec Králové. Lektor a průvodce: RNDr. Stanislav Štamberg, CSc., Muzeum východních Čech.

Bližší informace: Dr.Hana Kulichová, SEVER, 739 203 204, hana.kulichova@ekologickavychova.cz

Pobytové programy

Pobyty ve Středisku ekologické výchovy v září 2010:

6. - 10. 9. Gymnázium Dobříš (28 + 2 osoby, 18 let), 13. - 17. 9. Gymnázium J. Seiferta, Praha (24 + 2 osoby, 12 let), 20. - 24. 9. ZŠ a MŠ Úprkova, Hradec Králové (20 + 3 osoby, 13 let).

Další činnosti

Královéhradecký kraj:

Hlavní aktualita: Pracovníci Královéhradeckého SEVERu se zúčastní Veletrhu EVP, Dne zemědělství a Královéhradeckých Dožíněk, kde budou prezentovat zdravý životní styl, ekologické zemědělství a činnost svého střediska.

Specializační studium pro školní koordinátory EVVO Královéhradeckého kraje v rámci projektu OPVK EVP

SEVER- Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory **otvírá již čtvrtý ročník Specializačního studia** pro školní koordinátory EVVO (ekologické výchovy a osvěty) základních a středních škol. Jde o studium "výkonu specializované činnosti" oblasti EVVO dle vyhlášky č.317/2005 Sb., které je předpokladem zařazení koordinátora do příslušného kariérního stupně (a tedy i jeho odměňování). Obsah studia v rozsahu 250 vyučovacích hodin je vytvořen dle Standardu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků EVVO. Studium je ukončeno obhajobou písemné závěrečné práce a zkouškou před komisí. Úspěšní absolventi obdrží osvědčení akreditované MŠMT, které je opravňuje k výkonu specializované činnosti v oblasti environmentální výchovy.

Studium opět proběhne formou vícedenních seminářů na různých místech s důrazem na využitelnost nabytých poznatků v praxi - studující se zúčastní řady praktických aktivit, práce v terénu, návštěv zajímavých škol, setkají se v rámci přednášek s mimořádnými osobnostmi, budou moci hovořit s aktivními koordinátory EVVO a

seznámit se s jejich prací. Studující budou mít možnost poznat nejen přírodně hodnotná území, ale zároveň se i seznámit s nabídkou dalších vzdělávacích institucí zaměřených na ekologickou výchovu.

Informace: www.sever.ekologickavychova.cz , www.skolaprozivot.cz. Mgr. Radka Urbánková, SEVER, Hradec Králové, 739 203 210, radka.urbankova@ekologickavychova.cz

Environmentální vzdělávání pedagogů

V rámci projektu určeného na podporu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků Královéhradeckého kraje (Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost – OPVK, podpořeného Evropským sociálním fondem) se v Přírodovědné stanici při ZŠ Komenského, Náchod uskuteční **21. 9. seminář JAK VYUŽÍT ŠKOLNÍ POZEMEK PRO VÝUKU NA 1. STUPNI**

Praktické náměty a ukázky aktivit různých předmětů jako inspirace k naplnění průřezového tématu Environmentální výchova. Spojeno s prohlídkou školní přírodovědné stanice, která zahrnuje okruhy: Vodní svět, Ptáčí svět, Svět neživé přírody, Svět dřevin a Chov zvířat. Část programu se koná venku. Lektori: Mgr.Václav Nýč, pedagog ZŠ Komenského, Náchod, pracovníci SEVERu.

Vzdělávání pedagogů

16.9. Environmentální výchova v ročních obdobích I.

Seminář pro pedagogy MŠ s praktickými náměty pro environmentální výchovu v průběhu podzimu a zimy, reflektující požadavky RVP PŠ na propojování vzdělávacích oblastí a směřujících k budování žádoucích kompetencí dětí. V ceně semináře je soubor výtvarně zaměřených pracovních listů INSPIRACE PODZIM A ZIMA. Lektorka: Bc. Lenka Hronešová, SEVER. Místo konání: Hradec Králové.

Výhled na říjen:

8.10. Exkurze pro pedagogy Co skrývá podzimní les aneb vzhůru na houby!

15. 10. – KAPRADÍ 2010 – 11. regionální setkání škol, institucí a organizací zabývajících se EVVO, Hradec Králové, téma: Příroda ve městě

Hradec Králové:

31. - 3. 9. Pracovníci královéhradecké pobočky SEVERu se zúčastní **17. ročníku Veletrhu EVP** v prostorách Centra Česká Kanada v Jihočeském kraji. Veletrh pořádají SSEV Pavučina a Centrum ekologické a globální výchovy Cassiopeia.

16. 9. Seminář EV v ročních obdobích I. poskytne pedagogům MŠ praktické náměty pro environmentální výchovu v průběhu podzimu a zimy, reflektující požadavky RVP PŠ na propojování vzdělávacích oblastí a směřujících k budování žádoucích kompetencí dětí. V ceně soubor výtvarně zaměřených pracovních listů INSPIRACE PODZIM A ZIMA. Seminář proběhne v prostorách SEVERu, Kavčí Plácek 121.

17. 9. Pracovníci střediska SEVER připraví v rámci akce Královéhradeckého kraje a CHOVSERVIS pro děti MŠ a ZŠ bohatý **program týkající se zemědělských plodin a hospodářských zvířat** doplněný **ruční výrobou z papíru a přírodních materiálů**. Uskuteční se v areálu Šimkových sadů v Hradci Králové

v rámci Dne zemědělství.

18. 9. Proběhne Biojarmark IV., na kterém bude prezentováno ekologické zemědělství Královéhradeckého kraje, činnost SEV SEVER a Ekologické poradny SEV SEVER v rámci Královéhradeckých Dožíněk. Akci opět hostí areál Šimkových sadů, Hradci Králové.

Krkonoše, Trutnovsko:

10. a 11. září – **Horní Maršov – Otevřené muzeum:** Netradiční seznámení s historickými památkami horské obce pro všechny věkové skupiny. V pátek od 17:00 do 19:00 se budete moci projít po trase vycházky s průvodcem na téma „Co si pamatuje krajina“, ve 20:00 pak proběhne přednáška Pavla Klimeše Záchrana krajinných prvků v Krkonoších. Sobotní program začíná v 11:00 hodin stezkou Otevřené muzeum, která Vás provede běžně nepřístupnými maršovskými památkami. Program pro děti i dospělé, setkání s historickými osobnostmi, výstavy hra pro děti „Odhalování tajemství hraběte Bertholda z Aichelburgu“. V 19:30 budete moci navštívit koncert kapely DVA v renesančním kostele a ve 21:00 hodin akci zakončí Noční překvapení. Veškerý vstup zdarma.

Výhled na říjen:

23. října - dílna pro veřejnost, výroba slaměných ozdob.

25. – 26. října Symposium dřevěné uhlí v Horním Maršově

Ústecký kraj:

Hlavní aktualita: v rámci Evropského týdne mobility připravili pracovníci SEVERu mnoho lákavých akcí pro veřejnost.

22. 9. proběhne seminář „**Škola pro život**“. Pedagogičtí pracovníci z Ústeckého kraje dostanou praktické a teoretické informace, jak začlenit ekologickou výchovu do praxe.

Litoměřice:

akce pro veřejnost

2.9. V rámci Evropské noci s netopýry proběhne „**NETOPÝŘÍ NOC**“. Akce je určena široké veřejnosti, která má zájem seznámit se s těmito živočichy, s jejich výzkumem, ochranou a dosavadními poznatky o jejich životě.

V programu jsou připravené soutěže pro dětské zájemce o život netopýrů, beseda s promítáním, ve které nás Ing. Borek Franěk ze správy CHKO České středohoří seznámí s netopýry v okolí našich bydlišť, ukázka živých netopýrů a určování netopýrů v terénu pomocí detektoru.

V rámci **Evropského týdne mobility (16. - 22. 9.)** bude Středisko SEVER společně s městem Litoměřice a Knihovnou K. H. Máchy organizovat akce pro veřejnost, které se ponese v duchu motto roku 2010 „**Prodluž si život - buď aktivní!**“

16. 9. Dopolední **dobrodružná akce pro seniory** zaměřená na poznávání živočichů a rostlin, která proběhne na Střeleckém ostrově Litoměřice – (od 9.00 hod. – 11.00 hod.) Účastníci budou na akci i z ní dopraveni výletním vláčkem. Smyslem připravených aktivit od SEV SEVER je poznávání základních rostlinných druhů, jejich plodů a listů, druhů hub, živočichů podle jejich stop.

17. 9. Cyklohappenig 2010 – průjezd městem za plného provozu. Upozornění na různá úskalí pro cyklisty ve městě. Akce je určena žákům základních a středních škol. Akce bude spojena se soutěží o nejtipněji vyzdobenou cyklistickou přilbu. Plánovaná trasa cyklohappeningu cca 3 – 4 km. Na bezpečnost akce bude dohlížet městská policie společně se zdravotníky ČČK.

18. 9. Dopolední **cyklistický výlet s doprovodným programem pro rodiny s dětmi** na cyklostezce podél Labe. Na trase budou rozmístěna soutěžní stanoviště s ekologickou tematikou. Start je plánován od koupaliště (registrace závodníků mezi 9.30 – 10.30 hod., start v průběhu registrace), cíl na veřejném přístavišti Marina Labe Píšťany s.r.o., kde bude akce zakončena připraveným programem včetně divadelního představení pro děti.

výukové programy

Po celý měsíc září bude litoměřické pracoviště realizovat výukové programy pro MŠ na téma ekosystém voda-rybník „**Žabka Mária**“.